

*Tak, rozhovor ze 4.5.2005*

*Jak se žije lidem na podpoře.*

*Já Vás tady vítám, ráda bych zahájila tento rozhovor, asi, poprosím Vás o trošku shovívavosti, je to můj první rozhovor, který takhle vedu, a hlavně bych po Vás chtěla, nebo, hrozně ráda bych se od Vás dozvěděla, spoustu věcí a vlastně všechno nebo pokud možno co nejvíce, co si vzpomenete, ehm, z doby, kdy jste byl nezaměstnaný. Já jenom na začátek řeknu, že když jsem hledala člověka na tento rozhovor, tak jsem potřebovala takového absolventa, který absolvoval v roce 2004, vy jste v roce 2004...*

*Maturoval.*

*...maturoval..., potom jste několik měsíců neměl zaměstnání, že?*

*Potom jsem, pracoval jsem vlastně, dá se říct, brigádoval jsem a dělal jsem průvodce, v cestovním ruchu.*

*Vlastně celé prázdniny až do konce sezóny do konce září, ale od té doby už jsem práci neměl žádnou.*

*Tak, a potom jste vlastně po několika měsících tu práci našel, takže už vlastně asi měsíc máte práci, že.*

*Ehm (souhlasí)*

*Já se vás zeptám takovou širší otázkou na začátek, abych, abyste se dokázal, abyste se přenesl zpátky do té do doby, kdy jste byl nezaměstnaný. Když si vzpomenete na tu dobu, co se Vám vlastně jako první vybaví, co, co na Vás mělo ten největší, největší, co na Vás udělalo, nebo co na Vás zanechalo ten největší dojem z té doby, když se řekne, když Vám teď řeknu, byl jste nezaměstnaný, co jako první Vám vyvstane na mysli?*

*Strašná spousta volného času. (smích) To bylo až neskutečné někdy až, až hrozně (smích), kolik volného času člověk může mít, když předtím vlastně jsem tedy chodil na pětileté gymnázium...*

*M-hm.*

*... aaa, vedle toho jsem měl ještě různé jazyko-, do jazykovky jsem chodil a na taneční a Tai-či jsem chodil cvičit, a a teď najednou prostě jo teda ty letní prázdniny, to uběhlo jako voda a a najednou prostě celý den nic, nic na práci, nic, (ticho...) prostě taková prázdnota... Ze začátku se mi to hrozně líbilo, jako že jsem mohl vstávat v kolik jsem chtěl a a ehm celý den nic nedělat, jenomže, mě to hrozně záhy (pauza) přestalo bavit.*

*To je, to je, ehm, trošku, ehm...*

*To je, to je, ehm...*

*(rozpačitý smích na obou stranách)*

*Ehm, kdybyste, kdybyste to měl ilustrovat nějakou historkou, nějakým, nějakou situací nebo něčím, co se Vám stalo, co by dokázalo být takovou jako zkratkou toho, co jste prožíval během té doby, kdy jste byl nezaměstnaný, je tady nějaká taková situace, která by, která by to všechno zahrnovala? Krátce?*

*(ticho) Nic takového mě nenapadá, historka, ne.*

*Hm, tak kdybyste v několika větách chtěl popsat vlastně tu dobu od chvíle, kdy jste začal být nezaměstnaný po chvíli, kdy jste našel ehm práci?*

*No, tak snažil jsem se, potom teda, co jsem si užil toho (nádech) nicnedělání, tak jsem si říkal, že tohle není možné, nedostal jsem se na vysokou školu, určitě to budu muset ještě zkusit, nicméně jsem nevěděl jako, co mám dělat mezi tím (pauza) říjmem a tím (pauza) srpnem, kdy v podstatě by byl asi zápis, nebo září, nevím, kdy začínají vysokoškoláci (pauza) eh, svůj rok, ale (pauza) hm, no, přihlásil jsem se na jazykovku, že si dodělám certifikát z francouzštiny, (pauza) přihlásil, teda, nadále jsem chodil na španělštinu, takže to byly v podstatě dvě odpoledne týdně, jsem zabrousil do jazykovky a a, (pauza) hm, chodil jsem na pracák, ptal jsem se, jestli by měli něco vhodného pro mě, ale hm, chm, gymnazista, že jo, vyleze ze školy, a ehm, kvalifikace veškerá žádná, mhm, jediné co umím, tak je vlastně francouzština a mhm, s tím se tady člověk moc neuživí..., ještě kdybych aspoň anglicky uměl, tak můžu třeba nevím, cokoli, překládat nebo, že jo, tady je spousta agentur, jsem chodil i po agenturách... a překladatelských a oni říkali, že francouzština, to jako jednou za rok je něco...*

*Hm...*

*(Tak)že... to je docela špatné. No a, jelikož nic jiného neumím, tak, tak v podstatě ani ten úřad práce nic takového pro člověka, co nic neumí, žádné takové nabídky nechodily (smutný smích, pauza). A tak snad teda, se dostanu na výšku a, ... a bude to lepší.*

*Když si vybavíte tak nějak tu dobu nezaměstnanosti, jak vypadal třeba jeden takový obvyklý den, když jste ráno vstal... a večer, když jste zase šel spát, já nevím, časově nějak zhruba, co jste dělal takhle obvyklé, přes den...*

*Mňo, ... zhruba v polovině října jsem si řekl, že takto to dál nepude, vstávat ve 12, i když ten den byl kratší a lepší, ale ehm, že když chce člověk něco dosáhnout, tak musí být sebedisciplinovaný, tak jsem začal vstávat v sedm, což mě ze začátku ničilo (smích), ale pak jsem si zvykl a bylo to docela příjemné, ten den byl najednou takový delší... a já nevím, ráno sprcha, snídaně, normálně, a pak dopoledne ... ja nevím, poslouchal jsem rádio, ... ehm něco jsem si četl, občas jsem si dělal úkoly do... do té jazykovky ... a ...já nevím, zašel jsem do knihovny, tam si přečetl noviny a, ... případně nákou tu knížku... a potom už teda od ledna jsem si říkal, že bych se měl začít připravovat na..., na přijímačky, ... hm, ... tak, tak jsem se zase zahrabal do těch studijních materiálů, ... z loňska, ... hm, tak...co, oběd jsem si občas uvařil, ...občas jenom nějaký chleba s něčím, no a večer teda v úterý a čtvrtek jsem měl tu jazykovku, ... tam teda chodím doposud, a, ... v červnu bych měl mít zkoušky z francouzštiny, ... nevím, jestli tu španělštinu nějak dodělám...*

*No, a a finanční situace, jak... já vím, že to je hodně citlivé téma, nepotřebuju, abyste šel nějak do detailů, spíš jenom kdybyste zhodnotil svoji finanční situaci (komunikační partner se směje).*

Jak bych to slušně řekl... (smích) Ehm, v podstatě jsem tušil, že asi to bude hodně těžké se sháněním práce, takže ehm, v té cestovce, to jsem vlastně jezdil autobusem s turistama do Španělska a zpátky, takže to vlastně byly 4 dny...

*To bylo o těch prázdninách, že?*

To bylo o těch prázdninách. To bylo vlastně placené v českých korunách to bylo docela špatné, ale ... eh, hodně jsem si vydělal na dietách, jelikož to byly 4 dny, tak ty byly docela slušné, ehm, pak občas se mi podařilo jakože ty další tři dny, že jsem je odvezl do Francie nebo do Chorvatska, takže opravdu těch volných dní o prázdninách bylo hodně málo... a...

*Já spíš mířím na tu, ...*

... takže to...

*... na tu dobu už potom, co už jste neměl tu brigádu, spíš už...*

No tak potom, vlastně hned, jak jsem se vrátil z posledního zájezdu, tak teda jsem spal (smích) celý den, ale, ehm v říjnu jsem vlastně hned šel zeptat se na pracák se zeptat, jestli tam je nějaká práce... a případně jestli mám nárok na nějakou tu podporu, a říkali, že ne, poslali mě na sociálku, takže v podstatě co jsem dostával tak bylo pár šupů z té sociálky a ... snažil jsem se teda hospodařit tak, abych z toho vyšel, nicméně ... jsem vlastně bydlel s rodičema, teď už ... nějak to nejde, teď bydlím s kamarády...

*A to jste, s rodičemi jste přestal bydlet, někdy kolem, ... já... kdy přesně jste přestal bydlet s rodiči... s rodiči?*

No, ... o těch prázdninách to, ... to jsem ještě bydlel, jenže potom jsme se, trošku chytli, a tak jsem odešel ke kamarádovi, který, jo, vlastně bydlel dýl už sám od rodičů, tak, bydlíme teďka v jednom pokoji dva, tak snad se mi podaří nějak na tu výšku a odstěhovat se na kolej...

*Já Vás poprosím trošku zřetelněji a více nahlas, já nevím, jestli to ten mikrofon bere...*

Jo. Ehm, no že teď teda bydlíme s tím kamarádem dva na tom pokoji a, ehm... snad teda, jestli se mi podaří na výšku se dostat, tak, tak už budu mít zase trochu svůj, svůj pokoj... na kolejích...

*Ehm, no, to..., nevím, ale když se vrátím, já teda mám špatné zkušenosti s kolejemi..., když se ale vrátíme k, k té době, která nás, která tedy mě teď asi nejvíce zajímá, já vím, že se Vám o tom špatně vypráví, já vidím, že vždycky zabrousíte raději někam zpátky do minulosti nebo nebo k tomu, co chcete dělat zase ... v budoucnosti, ale já se přece jenom budu muset nějakým způsobem udržet v té době, ehm, kdy jste byl nezaměstnaný. Protože ta doba mě v současné době nejvíce zajímá... vy jste zmínil rodiče, že jste se nějak nepohodli, ... jak vlastně já nevím, jak vlastně rodiče reagovali, nebo... jakou roli hráli rodiče v té době, kdy jste byl nezaměstnaný? Já myslím, jak, jak se stavěli k tomu, že jste nezaměstnaný, jaké jste měli vztahy, jestli se něco změnilo...*

(pauza) No, ze začátku to bylo hodně špatné, já jsem se s tím nějak, ... nechtěl smířit a pořád vlastně jsem hleděl do, do té, jako že to není možné, abych nezvládl tu vysokou, takže ... ta doba té nezaměstnanosti, ... mi... nějak (komunikační partner se vrtí a ošívá, praská židle), nějak ... (pauza) ... jsme se ji snažil co nejméně vnímat. No, a, a... a s těmi rodiči, to bylo... (pauza). Potom jsme se... jakoby... udobřili, ale už jsem se nechtěl vracet k nim bydlet, ... už, už mi to prostě začalo vyhovovat, ... hm, jakože bydlím v podstatě samostatně, bez nějaké kontroly a nějaké morální zodpovědnosti vůči nim jako „v deset doma“ a podobně... (Pauza), tak teď jsem v deset doma, ale dobrovolně, ale ne proto, že mi to někdo nařídí nebo protože to ode mě někdo očekává. (Pauza, hluboký nádech) Ale ...

*A jak se stavěli k tomu, že jste nenašel práci?*

No, oni hlavně byli mnou zklamaní, že jsem se nedostal na tu vysokou, oni víceméně s tím počítali a... byli připraveni mě ještě dále podporovat, kdybych studoval a myslím, že jsem je hodně zklamal tady tím, ... a ... hm, nevím, jestli vůbec počítali s tím, že s gymplem najdu nějakou práci. Tak teď se to podařilo... no, aspoň toho překladatele dělám, ale hm... stejně to asi není pro ně ... plnohodnotné. Jelikož jsem vždycky chtěl dělat práva, tak (nádech) nevím...

*Hmh, takže jste ani... o tom nějak nemluvíte s rodiči teď... Nebo jste o tom nemluvil... Ani jste se k tomu nikdy nevrátili...*

No, tak já jsem jim říkal, že není přece těžké pro mladého člověka najít práci, oni ... oni byli trochu naštvaní na mě, oni teda oba pracují... (nádech), ale (výdech)... potom už jsme se o tom nebavili. Už to je takové tabuizované téma.

*Vý jste nechtěl se o tom bavit...*

Ne.

*Nebo se o tom nechtěli bavit rodiče? Ani jeden*

Rodiče nevím. A ... asi taky ne, protože jsme se... z jejich... ani z jejich iniciativy o tom nebavili.

*Takže rozumím tomu správně, že Vy jste... byl takový rozladěný z toho, taky...*

Mm, když na to zpětně koukám, tak se to dá tak říct, že jsem byl takový rozezlený z celého světa... (pauza) hm... jo, oni by to asi přežili nějak, tak jako, přežili, to, že jo (smích).

*A nějak Vás nepodporovali... nebo nesmiřovali...*

Mě to bylo trapné za nima...nimi jít a ... jako a teď občas aspoň zajdu na oběd k nim, v neděli a, ... a povídáme si jako ... co kdo a jak, tak.. se bavíme o tom, jak jde ta jazykovka a ... teď nově jsou aspoň rádi, že mám tu práci... i když.. no, jo, jsou rádi. Určitě. (pauza)

*Řekl byste, že Vás rodiče nějak motivovali?Při tom shánění práce...nebo při tom, co jste dělal v době, kdy jste byl nezaměstnaný.*

(pauza) No, ... moje hlavní motivace teda byla dostat se na výšku. A tu práci já jsem i hledal takovou třeba, já jsem to říkal i té paní na pracáku, že bych chtěl něco...jako na půl úvazku... a spíš něco kancelářského... no a ona říkala (smích), tak se blbě pousmála, jakože to asi ne. A, ...a rodiče, já jsem je o nic ani nežádal, tak pak, nevím, asi mě chtěli nechat, ať se s tím nějak vypořádám sám..., že to je dobrá lekce do života. Což asi možná udělali dobře. Jako nevím, co by bylo, kdyby mě přemlouvali, abych třeba zůstal u nich nebo třeba nějaký jejich známí, že mi něco seženou, to by, nevím, jestli bych si něčeho takového vážil, to... nevím, jestli by mě to vůbec bavilo...

*Uhm, no a vy jste vlastně zmiňoval paní na pracáku, jaké máte zkušenosti s formálními... a- teď jsem to špatně řekla... s institucemi, prstě se státem, se sociálkou, s úřadem práce...*

No já jsem očekával vždycky takový nějaký odmítavý přístup, ale ta paní na pracáku, ta byla hrozně milá, se vždycky pousmála: „Dobrý den pane, jak se máte...a co, už jste něco našel?“ A vždycky to bylo takové (pousmání, smích), spíš příjemné (smích), ale...ale... nebylo to... jako nezacházela se mnou jako s hadrem, takže ...mě to upřímně překvapovalo... a na té sociálce... tak tam ty paní byly už takové odměřenější, ale, ale bylo to fajn (protahuje)... bylo ... pro mě (rozpačitý smích) nepříjemné (rozpačitý smích)... to prostředí přede dveřma, než za dveřma, takže...

*Jak, jak to myslíte? (Rozpačitý smích komunikačního partnera) Teď ... úplně ... nerozumím.*

No, mí rodiče jsou teda spíš ze střední vrstvy a ... tam byli spíš lidi, kteří, které já jsem ... nepotkával. V životě běžně. Takže,

*To jsou věci...*

úplně, takoví...jo, lidi, co často moc nedbají na hygienu..., případně požívají různé...látky alkoholické a podobně...a ...spousta Romů docela hlučných, ...takže to bylo takové...(pauza)...no, jako vždycky jsem to tam nějak vydržel, vždycky jsem se buď koukal do stropu nebo ven z okna nebo jsem si tam něco četl a, a tvářil se, že nevnímám okolní svět... takové, nebylo to příjemné tam čekat.

*Kvůli těm ostatním osobám?*

Kvůli těm, kvůli těm, kvůli tomu prostředí.

*Ehm, celkově tomu prostředí nebo těm lidem?*

Těm lidem v tom prostředí.

*A to prostředí jako takové, jak byste zhodnotil?*

No tak, úřad, no. Stará komunistická budova, všechno čtvercové. Přetopené radiátory, přesto kosa. V zimě. No, jako tak, ... bylo normální na tom pracáku tam, přece jenom mi připadalo, že tam chodí fakt ti lidi, co chtějí pracovat, tam byli buďto mladí jako já anebo... ty už jsem tam potkával méně, ti už si myslím, že se tam nahrnuli hnedka po škole... a spíše jako takoví ti zoufalí lidi kolem padesátky, a ...

*A Vy jste se takhle zoufale necítil...*

...No, .. tak jsem věděl, že mám naspořeno něco z těch prázdnin, a že hlady snad nebudu a kdyby bylo nejhůř, tak se můžu vrátit k těm rodičům, ... to by mi ale asi moje hrdost nedovolila...nebo ješitnost a .. tak jsem si říkal, že když tolik lidí vyžije ze sociálky, tak musím i já, ... no tak jako sahal jsem na ty rezervy docela, protože, že jo, máte těch pár tisíců, člověk něco dá za byt, něco... musí i sníst, a... do hospod jsem nechodil, nekouřím, takže... nebylo to zas tak strašné přežít...ale...Hodně jsem chodil číst do knihovny...za padesát korun na rok, ...to je super. (smích)

*Takže, když to zhodnotíte, tak ta doba nezaměstnanosti pro Vás neznamenala žádný velký šok, ... rozumím tomu správně...*

No, já jsem to pořád bral jako něco přechodného, jako...nějaké intermezzo mezi tou střední školou a tou vysokou, na kterou se na 150% dostanu už teď, určitě (trochu nervózní smích) to ... si nemohu dovolit jako zůstat takhle. No a, ... (pauza) nevím jako, pro mě vlastně jako nic zásadního, pro mě to nic zásadního neznamenalo, a...bral jsem to jako nutné zlo, jako lekci od života a... nějak jsem se nad tím nepozastavoval..., až teď jak se mě na to ptáte... (smích)

*Já jsem Vám nechtěla nějak,...jak bych to řekla...*

Jako, to, to je v pořádku... asi...děláte jenom svou práci, a...

*Nevím, teď jsem, to...*

Já taky...

*(smích) Mám dojem, že jsem Vám něco, ...podsouvala...teď em, hm, takhle se zeptám, změnilo se pro Vás něco tím, že jste se stal a byl jste několik měsíců nezaměstnaným? Jako, v životě?*

No, změnilo se hlavně to, že vím, že mohu žít i bez rodičů a bez jejich jakékoli materiální podpory. A ... a to je asi, hm, jsem samostatný, dá se říct, mohu to o sobě prohlásit...Nevím, to je asi takové jediné, ale ...hm.

*Vaše sebehodnocení, Vaše motivace, Vaše představy o ..., Vaše..., Vy jste vlastně říkal na začátku, že, že jste najednou získal spoustu volného času, kterého jste předtím neměl...*

Hm (souhlasné)

*A změnil se nějakým způsobem Vaše aktivity?*

Tak, já... rozhodně jsem přestal chodit do školy (smích). A... přestal jsem se připravovat na ty každodenní... předměty, já jsem teda míval samé jedničky, skoro, zmaturoval jsem tak yna samé jedničky, takže spíš jsem patřil mezi ty lepší žáky, nebo ty studenty potom, a vůbec mě nenapadlo, že bych mohl mít někdy problém dostat se na vysokou školu, natož zůstat nezaměstnaným! To, to pro mě bylo nepředstavitelné, no a ...pak vlastně, jak mi začaly chodit ty rozhodnutí jakože pro nedostatek místa Vás nepřijímám... a takové...jste asi nezažila...tak byl jsem z toho takový rozesmutnělý, ale ... potom, jak přišlo to léto, tak vlastně jsem měl pořád co dělat, pořád nějaká aktivita, vlastně ... s turistama se člověk nikdy nenudí, tak je pořád co řešit, jo... furt prostě někdo na přestávce má zpoždění, se zapomene na záchodě nebo co, potom ho musíme shánět po celém odpočívadle, teďka, no...prostě, sranda... no a jak to bylo tři měsíce v kuse, a už potom vlastně ten říjen, tak vlastně už nějak ten špatný pocit z toho nepřijetí odezněl, a v podstatě už jsem s tím byl smířený naprosto, a už jsem o tom přestal uvažovat no a, potom, tak nějak změnily se aktivity, tak... chm, jsem chodil víc do té knihovny, což jsem nechodil na té střední škole, jenom párkrát kvůli povinné četbě, a ... tak se víc věnuju třeba i těm jazykům, chm, uhm...

*Co třeba – kamarádi?... Spoluzáci, myslím, vrstevníci, ti se třeba většinou dostali? Na vysokou školu nebo začali pracovat...*

No, hm,

*Nebo z gymnázia asi moc lidí nezačne pracovat, že.*

Ne. (pousmání) To opravdu ne. Vlastně z mé třídy se všichni ... skoro dostali na vysokou napoprvé, buď to na tu, co chtěli, nebo na tu, co měli jako záložnou...A... a... akorát jedna holka se nedostala, ta...je teďka v Belgii, ...tam se zapsala na nějaký bakalářský stupeň, jsem potkal její maminku nedávno, tak mám o ní informace (smích) ... a pak vlastně jedna holka, ta už maturovala s jednoletým miminkem, ta ani neplánovala, že by něco potom dělala, tak ta dělá v rodinné firmě svého přítele a jinak ostatní jsou na vysoké někde. Po celé republice. (hluboký nádech) Do zahraničí nevím, myslím nikdo.

*Scházíte se s nimi ještě? Mluvíte o něčem?Potkáváte se?*

Ale jo, měli jsme před Vánocema jsme měli sraz,... nějaký, hm, teď nevím, jestli v květnu zas uděláme chatu, jsme chodili každý rok v létě.

*Co říkají na to, že jste se nedostal na výšku a že jste se stal nezaměstnaným?*

Hm, já se o tom strašně nerad bavím, takže, tak jako...se jich ptám, jako...co a jak...tak...samozřejmě, že jsou překvapení, že...že jo, takové dobré známky a takový špatný v uvozovkách výsledek, ... a, a tak, ...oni se asi o to moc nestarají...teďka jsem s tím kamarádem vlastně...z Tai-či (pauza)... Tak, ...je to.

*Takže se spolužáky se vůbec nesrovnáváte.*

No, tak nemůžu, protože bych byl hrozně našťavaný na sebe,...tak jako když se s někým tak setkávám, tak spíš se spolužáky v té... jazykovce...no a to jsou vesměs mladší ročníky, co ještě chodí na, na ten gympl můj, takže se dozvídám aspoň novinky, co který učitel a co, co nového, jaké jsou nové aktivity, kam jezdí na výměny...jako ...nevím, no...až na ty finance si nemůžu stěžovat, ale bylo by to lepší, kdybych dělal něco smysluplnějšího. Jazykovka je super, ale...hm...jsem rád, že teďka už můžu dělat... normálně, normální zaměstnání, i když na dobu určitou..., ale

*Co byste řekl, že Vám tak nějak nejvíce pomáhalo, co pro Vás bylo největší vzpruhou nebo tak nějak jako co Vás drželo nebo dělalo Vám největší radost?*

Radost?

*No? Když jste byl nezaměstnaný...*

No, ta vidina těch nových přijímaček (smích). To byl takový prostě cíl, takový bod vzdálený, ke kterému se přibližuju, a...a...no, tak to.

*A nějaká osoba, konkrétní, která třeba Vám nejvíce pomáhalo? Pomáhal Vám vlastně někdo se sháněním práce?Nebo jste to úplně měl sám na svých bedrech?*

Ne, ne. Eh, ...mhm, já jsem teda říkal těm lidem tak jako v položertu, že kdyby o něčem věděli, tak že že mi mají dát určitě vědět, jenže nikdo o ničem nevěděl,... ani paní na pracáku (smích)...a...tak, ze začátku jsem ještě chodil po těch agenturách...a, na to abych učil francouzštinu jsem se necítil, i když teda občas jsem doučoval třeba...lidi, co se chystali na přijímačky na gympl, ale to bylo...asi měsíc jedna holka a asi dva měsíce druhá jednou týdně, tak ...to bylo jako, jak když člověk plivne, finančně nic moc a, a časová náročnost – tak jsem se musel připravit na to, ale zas to nebylo tak strašné, ty holky byly šikovné navíc a ...potom už jsem rezignoval vlastně na shánění práce, zapsal jsem se do nějakého kurzu, co tam visel leták na pracáku, „Ujasnění východisek“, nějaký týdenní kurz (smích)...

*Jaké to bylo?*

Fajn, takové, příjemné to bylo. Tam jsme dělali třeba, jak máme správně napsat životopis, jak volat potenciálnímu zaměstnavateli, modelovali jsme tam pracovní pohovor, pak tam byly takové jakože cvičení

jakože dovnitř, co v nás je, takové jakože třeba padesát vlastností, tak zaškrtnete která z nich Vám tak nějak sedí a pak jsme to měli nějak aplikovat do motivačního dopisu... to bylo fajn, takové příjemné... ale závěr z toho byl, že chci na tu vysokou, nečekaně (smích), že bych neměl mít problém se zaměstnat (smích), a, a, asi nemám problém technický se zaměstnat, ale už prostě jelikož nic neumím, tak problém byl asi tady v tom. Ale že kdybych něco uměl, tak bych neměl problém (smích obou).

*To byl závěr?*

To byl asi závěr, (smích) z toho týdenního kurzu.

*Takže nemáte pocit, že Vám to nějak pomohlo? V sebevědomí nebo tak?*

No tak mé ješitnosti to samozřejmě prospělo, že jsem tam byl takový jako eh, suverénní, prostě vím co chci, a, tam byli lidi, kteří třeba, tam byla paní, co dělala kuchařku v nějaké školce, na vesnici, a, tu školku zavřeli, tak ta byla na tom asi docela špatně, té ten kurz musel pomoci úplně moc, že, že jí musel minimálně podpořit minimálně, povznést a dodat jí sebevědomí, a, já jsem věděl, že co se nenaučím, to neumím, takže v tomhle mě to sebevědomí nemohlo nijak ani ublížit ani podpořit. No. No a pak vlastně od, od Nového roku, ... už ta paní na pracáku se mě jenom ptala, jak jsem na tom se studiem, jestli už jsem začal se učit na ty přijímačky, když tak strašně chci se dostat na tu vysokou školu..., a, ehm, tak to je takové fajn. No.

No, teď vlastně už to bude za chvíli měsíc, dělám překladatele. To byla taková srandovní historka... to jsem jel za spoluzákem do Prahy, tam studuje, a tak jsem si říkal, že zkusím stopem, jsem hodně o tom slyšel, a, třeba i na internetu jsem něco četl o tom, tak, že to zkusím, no a vzal mě nějaký Francouz...(smích)

*To jsou náhody, co?*

...to bylo snad jediné francouzské auto, co jsem tady v republice v poslední době viděl :-)) a pak se ukázalo, že je to nějaký ředitel pro mezinárodní pobočky jedné nejménovaně francouzské firmy a se mě ptal, jestli mám co dělat a... to, tak jsme se bavili... jsem říkal, že ne, že se připravuju na výšku a tak se mě ptal, jestli mám něco na prázdniny, tak mu říkám, že taky ne, protože nevím, jak ty cestovky, zda něco vyjde zas, už teďka lidi raděj cestují letadlem... a, a, tak teda si mě zavolał potom do Prahy, proplatil mi jízdenku... a, a si mě jako přezkoušel, jestli bych byl schopen zvládnout nějaké překlady, takže teďka jim dělám vlastně to je česko, jsou tam Češi i Francouzi v tom, v tom podniku a většinu věcí potřebují mít v obou jazycích... tak občas se mi stane, že třeba mě vezmou i tlumočit na schůzku ředitelů, a ale většinou teda tlučám do počítače.

*Ale říct, že to je výsledek nějaké Vaší strategie, na hledání práce se asi říct nedá, že?*

To rozhodně ne. (smích) To je takové jako že člověk když něco hledá, to určitě znáte taky, zoufale hledáte nějaký papír a nemůžete ho najít a pak prostě za tři týdny už rezignujete, už ho nepotřebujete, a najednou wow, tady to mám! To jsem měla mít před třemi týdny. Tak, ale aspoň vím, jaké to je, být nezaměstnaným, a, ...snad se mi bude i líp studovat, budu mít i větší motivaci.

*Kdybych Vám teď řekla, že je pro mě těžké, hrozně těžké pochopit, pochopit, co to znamená být nezaměstnaný a zeptala bych se Vás: Tak jaké to je, být nezaměstnaný? Co byste, jak byste mi to vysvětlil? Jaké to je, být nezaměstnaný absolvent?*

Jo, absolvent, já si myslím, že to je, když se zeptáte na to, jaké to je, být nezaměstnaný, že to hrozně záleží jestli máte třeba rodinu na krku, nebo nemáte

*Já jsem myslela konkrétně u Vás, jak jste si to prožil...*

Jo, konkrétně u mě... jak jsem to prožil... hm... Skvěle! Člověk dělá to, co ho zrovna, to na co zrovna má chuť a není ničím svázaný... jako určitě bych to neprodlužoval, jako hm, myslím si, že je skvělé mít tu zkušenost být nezaměstnaný, ale ale zůstat nezaměstnaný na celý život (smích)... jsou určitě takoví, ale... já jsem člověk aktivní a potřebuji něco dělat, a takže v podstatě i průběhu toho jsem i když jsem jenom chodil po bytě, tak jsem hledal, co se tam dá spravit, nebo já nevím, co se tam dát vylepšit, takže... ehm, třeba, já nevím, naspořit si nějaké peníze a pak se hodit půl roku nezaměstnaným, oddechnout si takhle nějak a ...vylepšit si bydlení, a... a... a já nevím, tak... (pauza)

*Já mám třeba kamarádku, která, která taky byla nezaměstnaná absolventka gymnázia a ona právě hrozně stresovala, že, že jak nenajde práci teď, tak už nenajde nikdy... Vám, Vám se, Vy jste žádné takové negativní...*

Já jsem byl totiž vždycky přesvědčený, že i přesto, že s gymplem nic nemůže, že nic neumím, tak se dostanu na tu vysokou. Takže já jsem se tady tím nestresoval. Já prostě jsem věřil, že... že budu pokračovat. A teda pořád ještě věřím, že budu pokračovat, i když teď je to pro mě jednodušší v tom, že, že už pracuju, takže už to není úplně stoprocentně ... čistá nezaměstnanost a nejistota.. protože dokážu si představit pro mnoho lidí, že, že být nezaměstnaný je hrozná nejistota... (pauza) Já, nevím, no. ... Ten postoj, jako že když ne teď, tak už nikdy, mi přijde... hrozně... špatný, pesimistický a, já jsem nevyčitelný optimista, takže nevím, buď bych se to tomu člověku snažil vymluvit a zkusil mu najít nějaké zaměstnání, ne jakož práci, ale něco, co by ho zaměstnalo, nějakou aktivitu, ... a že by přestal na to myslet, třeba já nevím, ... odjet k babičce okopávat brambory nebo já nevím, prostě cokoli. I když v té zimě je to složitější, ale... ehm, ... anebo bych se s takovým člověkem přestal bavit, protože by mě znechutil natolik, že ...že bych se s ním přestal bavit.

*A jak se díváte na nezaměstnané jako takové? Myslíte si, že je to jsou lidi, kteří nejsou schopní, nebo spíše shodou okolností se dostali do takové situace...*

Čeče já nevím, když si vzpomenu na to osazenství chodeb pracáku, no tak ... ti mladí spíš na mě působili jako že jim to vyhovuje a možná mnozí pracovali na černo a spíš to teda беру tak, že jsou to lidi, kterým se nechce pracovat, jo, že jsou líní, protože když někdo opravdu chce pracovat, tak třeba bude i za toho popeláře, i když to třeba zrovna nemají problém... kdežto ... pak zase tam byli taková ta druhá skupina těch padesátníků, kterým třeba zrušili nějaký státní podnik, a, a žejo, když děláte já nevím třicet let tu samou práci, tak se Vám těžko zvyká na něco jiného a když nic jiného není, tak tak to je už potom docela, to jsou už asi docela smutné příběhy. Jako takové lidi v podstatě lituji, jako je mi jich líto, že, že takhle to dopadlo a že nevím, ale zas jsou tam nějaké rekvalifikační kurzy, nevím, jaká je jejich reálná dostupnost, ... no a fakt si spíš myslím, že to jsou lidi, kterým se nechce pracovat. Že když někdo opravdu chce pracovat, tak dělá cokoli.

*Vy jste asi byl docela měl štěstí, že jste byl sice nezaměstnaný, ale hodnotíte tu svoji situaci těch několika měsíců, kdy jste vlastně měl málo financí, málo, vlastně s rodinou jste se méně začal stýkat a, a vrstevníci se rozprchli... a přesto to hodnotíte kladně...*

Určitě. Protože každá zkušenost je dobrá. Asi to tak mělo být...

*Ono to teď vypadá jako že z Vás se snažím dolovat nějaké negativní emoce, ale kdybyste nějaké měli, bychom to vyvážili trošku...*

Teda, jestli chcete negativní emoce, tak to bylo zoufalství poté, co mi došel i poslední dopis o, o, od děkana, že mě nepřijímá, respektive od rektora, že ani na odvolání mě nepřijímá, tak jako to bylo jako dost špatné, ale ... na to nebyl čas potom... nějak se tím zabývat a ... když to člověk nechce si to připustit, že je to špatné, tak si myslím, že, že si to dokáže nepřipustit a vidí ty, ty dobré stránky... i z toho, já nevím.

*Ted' se Vám vybil mobil.*

Hm. (pauza) Taky už nic nevydrží. (pauza) Už si koupím z první výplaty nový! (pauza)

*Tak já se to pokusím nějakým způsobem shrnout, co jsem se od Vás dozvěděla... ještě, vy jste z města, z velkého města, že?*

Ehm (přítakání)

*Jenom, vy jste říkal, že k babičce, o tom okopávání brambor, tak jsem si teď nebyla jistá, jestli náhodou nejste z nějaké vesnice.*

Ne, ale babičku má na vesnici.

*Vy byste, skoro z Vás mám takový dojem, že byste to absolventům doporučil, aby se, aby byli chvilku nezaměstnaní...*

No, ...svým způsobem i jo, svým způsobem i jo, protože... si otestujou, jestli jsou schopní žít, sami. (pauza)

*I když Vaši rodiče by asi to Vaše nadšení nesdíleli, že?*

Tak oni nikdy nezaměstnaní nebyli. Žejo. Za komunistů musel být zaměstnaný každý... buď musel studovat, co nejdříve dostudovat a ... jít vydělávat na stát... (dlouhá pauza) Takže, hmh... no a mají taková zaměstnání co, co se snad nezruší... takové učitelování, třeba, hm (smích). (pauza) Učitelů budou ... potřebovat hodně. Vždycky. (pauza) Kdo by jim to za ty prachy dělal, že (smích)

*Já jsem na vlastní kůži nikdy nezažila, jaké to je, být nezaměstnaný absolvent, ale asi mě to čeká... co byste řekl, na co se mám připravit?*

Na to spoustu volného času! (smích) (pauza). Já nevím. ... Já jsem v podstatě začal shánět tu práci ještě někdy půl roku před maturitou... ne práci, ale brigádu na léto, jo, protože já jsem byl přesvědčený, že budu mít tři měsíce, kdy bych měl něco už dělat, protože už jsem velký, a už nemůžu furt vyžít ty rodiče, a takže vlastně už v únoru byla tady ta výstava tady, cestovního ruchu, takže tam jsem si poprvé nějak podle nějakých manuálů a pdole učebnic angličtiny napsal životopisy a nějaké motivační dopisy, takže to byla moje první zkušenost. Tak se připravte na to, že 75% takhle rozeslaných dopisů Vám neodpoví vůbec, a z těch 25% tak maximálně pět Vás třeba pozve na pohovor „Tak my to tedy s Vámi zkusíme“. No a nakonec... jsem takhle rozdal myslím přes padesát životopisů v různých cestovkách. A opravdu jenom jedna se mi ozvala jakože na 100% jo, a že se mnou budou počítat. Ale to taky bylo až někdy strašně pozdě, to bylo někdy, co už jsem na ten veletrh dávno zapomněl. Takže čím víc životopisů rozhodíte, tím větší šance...

*Změnil byste něco na tom systému, jakým se zachází vlastně s nezaměstnanými, nebo s tím jaké možnosti nebo jaké šance mají absolventi na trhu práce, kdo se jim věnuje, jak se stát snaží, jak se školy snaží? ... Změnil byste něco na tom systému? Nebo na těch dávkách do životního minima?*

Možná, tak zase ty jsou tak motivační k tomu, aby si člověk tu práci našel. (smích) Já kdybych neměl ty peníze našetřené, tak z toho člověk nevyžije, takže rozhodně to je motivační (smích)... aspoň teda ne slušně vyžije. No a na systému... rozhodně bych přivítal teď zpětně nějaký seminář nebo něco nějakou přednášku od našeho pedagogického toho... poradce školního, jako co dělat, když se nedostaneme na vysokou, on vlastně, teda ta paní byla hrozně hodná jako, že tam měla spoustu informací o tom, kde se dá studovat, jak se dá studovat, kde se dá jet do zahraničí a takové, ale... vůbec třeba nepočítala s tím, že by absolvent gymnázia mohl zůstat nezaměstnaný, aspoň mi to tak přišlo, a my jsme s tím, popravdě řečeno, taky nepočítali, a taky jsme nepočítali s tím, že bychom se mohli někde zaměstnat! A, ona taky, takže možná, že by to chtělo mít takový ten lán B, ... a C, jako... co dělat, když: se nedostanete na vysokou. Jo? Zapište se na jazykovku... jenže za jazykovku dáte

pětadvacet tisíc, to jako já kdybych dal za jazykovku pětadvacet tisíc, tak nemám co jíst potom... to, co je to pomaturitní studium...

*Hmhm.*

... Takže, hm, možná něco takového, ale nevím no. Jestli je někdo tak rozhodnutý jako já, že bude dál studovat, tak mu nepomůže žádný rekvalifikační program ani nic. ...

*Myslíte, že byste to vydržel déle, být nezaměstnaný? Já nechci, já to teďka zaklepám na dřevo, že byste vydržel být déle nezaměstnaný, než těch pár měsíců, jako kdyby to nebylo jenom přechodné období, když se podíváte na ty podmínky, v kterých jste žil...*

(pauza) No asi bych si musel zvyknout, že? Ale ... asi ne. Opravdu ta krátkodobá zkušenost je dobrá a motivující...

*Co hlavně by Vám na tom vadilo?*

To nicnedělání. Taková, takový pocit zbytečnosti...

*Protože, vy jste říkal, že se Vám vlastně, že máte spoustu času, že můžete dělat, co chcete, když jste nezaměstnaný...*

To je právě ono, můžete dělat co chcete, ale když se vám nic nechce, když chcete dělat nic, tak, tak je to v... , tak nic neděláte, a, a ... pak jste omezeni tím, těmi finančními prostředky, ... Ale v zásadě to je taková volnost. Jako opravdu, kdyby opravdu chtěl, tak nic mu oficiálně nebrání v tom, aby to dělal, žejo, žádný zaměstnavatel ho neomezuje dovolenou a tak... No omezení je tam to, že nemá toho zaměstnavatele. Co by ho omezoval.

*Takže já ještě jednou zopakuju tu otázku, jaké jsou hlavní důvody toho, proč byste nechtěl být dále nezaměstnaný, co je na tom...*

Uhm (souhlas). (pauza) Tak ty finance asi. (pauza) Finance jako z té podpory, jak už jsem říkal, se nedá slušně vyžít. (pauza)

*Měl jste někdy, já nevím, pocity méněcennosti? Nebo, nebo deprese, nebo takové úplně marnosti? ... Něco takového, že byste zpytoval svůj život, že byste šel do hloubky, spíš... vidím, že vrtíte hlavou...*

Ne. Jako minulost člověk nezmění, tak si myslím, že je zbytečné se jí zabývat. Minulost může změnit budoucnost, ale přítomnost nemůže změnit minulost, takže buď se člověk z té minulosti nějak... že co z té minulosti má zůstat, tak to člověku zůstane, a ... v podstatě to nějak ovlivní jeho rozhodování do budoucnosti... ale ... že by člověk analyzoval, teda že bych konkrétně já analyzoval, co jsem udělal špatně nebo tak, to, myslím si, že všechno bylo tak nějak dané a všechno se mělo tak nějak stát a... a dostat facku od života ... a tu jsem dostal, a tak, tak ... jsem se z ní poučil... když se člověk spálí na žehličce, tak se poučí, že se jí nemá chytat, když je zapojená v elektrině, takže.. už vím třeba, že si nebudu nechávat trhat zuby před přijímačkami... Možná, že to taky ovlivnilo...

*Řekl byste, že to období nezaměstnanosti nějak zprerhalo vazby, které jste měl s ostatními lidmi? Nebo ten fakt, že jste by nezaměstnaný dlouhou dobu? Nebo, několik měsíců, to je docela dlouhá doba.*

Tak, vazby, no tak, kamarádi byli, kamarádi budou, takže ... nějak tak, ta rodina ... tak už jsem se zase usmířili, tak už je to zase fajn... je pravda, že jsem nemluvil prvních pár týdnů po tom, co skončila sezóna... nevím, nedokážu to posoudit, jestli teď mám větší odstup od těch rodičů nebo menší, jelikož s nimi nebydlím, tak možná že by to dopadlo stejně tak, kdybych byl na té vysoké a jezdil domů já nevím, jednou za měsíc. Takhle jsme ve stejném městě a jezdím jednou za týden, tak, to je tak akorát... (pauza) No a tak ty spolužáky, tak píšeme si mailem, takže v podstatě já od těch lidí, co jsme se tak nějak více kamarádili na střední škole, tak od těch informace mám, nějaké, a od ostatních, o těch jsem pomalu nevěděl, ani když jsem seděl vedle nich v lavici, takže to mi nějak nechybí ... (dlouhá pauza)

*Chtěl byste ještě na závěr něco dodat, jakože byste chtěl udělat tečku za tím...*

Naším případem... (smích obou)

*Taky to znáte...*

Jojo,...

Nevím, ... teď se cítím docela už i užitečně, zjišťuju, že i gympl, pokud je bilingvální, tak se může hodit..., a, a když má člověk trochu štěstí, tak to v životě není zas tak špatné. Ale myslím si, že hlavně, hlavní je, zůstat optimistou a věřit v budoucnost. Abych nepoužíval zprofanovaná adjektiva.

*Tak já Vám poděkuju za rozhovor a a doufám, že se Vám bude dařit... že, takový rozhovor už s Vámi nikdy nebudu dělat, že už se nikdy nedostanete mezi ty nezaměstnané...*

Děkuji.

*... alespoň ne, ne dobrovolně.*

Vám taky hodně štěstí.